

EUR Research Information Portal

Op elektriciteit drukkende belasting is staatssteunregeling

Publication status and date:

Published: 23/02/2023

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Document License/Available under:

Article 25fa Dutch Copyright Act

Citation for the published version (APA):

Schoneveld, A. (2023). Op elektriciteit drukkende belasting is staatssteunregeling. Case note on: Het Hof van Justitie van de Europese Unie, 12/01/23 (prejudiciële vragen). 2023(0412).

[Link to publication on the EUR Research Information Portal](#)

Terms and Conditions of Use

Except as permitted by the applicable copyright law, you may not reproduce or make this material available to any third party without the prior written permission from the copyright holder(s). Copyright law allows the following uses of this material without prior permission:

- you may download, save and print a copy of this material for your personal use only;
- you may share the EUR portal link to this material.

In case the material is published with an open access license (e.g. a Creative Commons (CC) license), other uses may be allowed. Please check the terms and conditions of the specific license.

Take-down policy

If you believe that this material infringes your copyright and/or any other intellectual property rights, you may request its removal by contacting us at the following email address: openaccess.library@eur.nl. Please provide us with all the relevant information, including the reasons why you believe any of your rights have been infringed. In case of a legitimate complaint, we will make the material inaccessible and/or remove it from the website.

NLF 2023/412

Op elektriciteit drukkende belasting is staatssteunregeling

HvJ 12 januari 2023, C-702/20;C-17/21, ECLI:EU:C:2023:1

SAMENVATTING

Deze prejudiciële vragen van de Augstākā tiesa (Senāts) (hoogste rechterlijke instantie, Letland) aan het HvJ hebben betrekking op drie 'klassieke' kwesties op het gebied van staatssteun. De verwijzende rechter vraagt zich om te beginnen af of een nationale maatregel die bestaat in de aankoop van in een waterkrachtcentrale opgewekte elektriciteit tegen een prijs die twee keer zo hoog is als de gemiddelde verkoopprijs van elektriciteit, wordt geacht te worden bekostigd met 'staatsmiddelen', zodat die maatregel als staatssteun kan worden aangemerkt.

Tevens wenst de rechter te vernemen of de betaling van schadevergoeding door een nationale rechter kan worden gelijkgesteld met 'staatssteun' in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU. Ten slotte stelt dezelfde rechter een aantal vragen over de criteria die in aanmerking moeten worden genomen bij de beoordeling van de verenigbaarheid van deze maatregel met het Unierecht ingeval die maatregel als staatssteun zou worden aangemerkt.

Het HvJ verklaart het volgende voor recht:

Artikel 107, lid 1, VWEU moet aldus worden uitgelegd dat een nationale regeling die het erkende elektriciteitsdistributiebedrijf verplicht om uit hernieuwbare energiebronnen geproduceerde elektriciteit af te nemen tegen een hogere prijs dan de marktprijs en bepaalt dat de daaruit voortvloeiende extra kosten worden gefinancierd middels een verplichte heffing ten laste van de eindverbruikers, of die bepaalt dat de voor de financiering van deze extra kosten bedoelde middelen constant onder staatscontrole staan, een 'met staatsmiddelen bekostigde' maatregel in de zin van die bepaling vormt.

Verder geeft het HvJ nog zeven antwoorden over de werking van artikel 107 en 108 VWEU in deze casus.

NOOT

In deze staatssteunzaak zijn prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie (HvJ) voorgelegd te weten: 'Kan een Letse nationale regeling op grond waarvan een exploitant het dubbele tarief van de gemiddelde elektriciteitsprijs aan producenten van hernieuwbare energie moet betalen, worden aangemerkt als staatssteun in de zin van artikel 107 lid 1 VWEU?'¹ De prejudiciële vragen hadden betrekking op de invulling van een aantal criteria van artikel 107, lid 1, VWEU, met name of de regeling in kwestie een maatregel is 'van de staat' of 'met staatsmiddelen bekostigd'.

---

¹ HvJ 12 januari 2023, C-883/19 P, ECLI:EU:C:2023:11.

Regeling elektriciteitsproducenten

Wat speelde er in deze (staatssteun)zaak? Letland kende een regeling, geldig tot en met juni 2005,² die elektriciteitsproducenten van hernieuwbare energie onder bepaalde voorwaarden het recht gaf om overtollige elektriciteit te verkopen aan distributiebedrijven voor tweemaal de gemiddelde verkoopprijs van elektriciteit. De gemiddelde elektriciteitsprijs werd bepaald door een Letse (autonome) toezichthoudende instantie. Per juni 2005 is de wet gewijzigd en enkel producenten van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen, die op die datum al met hun activiteiten waren begonnen, behouden het voordeel. Het gemiddelde tarief voor de verkoop van elektriciteit is tot juni 2005 niet meer geactualiseerd. Verzoeksters Dobeles HES en GM exploiteren waterkrachtcentrales en komen in aanmerking voor deze regeling. Verzoeksters maken bezwaar tegen het feit dat het gemiddelde tarief niet meer is geactualiseerd door de toezichthoudende instantie en verzoeken om navordering aan de hand van een hoger gemiddeld tarief.

De verwijzende rechter stelt in dit kader prejudiciële vragen te weten: Moet de nationale regeling worden aangemerkt als een maatregel in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU en hoe zouden eventuele navorderingsbedragen door de toepassing van een hoger gemiddeld elektriciteitstarief aan de exploitanten van de waterkrachtcentrales moeten worden aangemerkt? Daarnaast komt de vraag op of de navorderingsbedragen als 'staatssteun' of een 'schadevergoeding' moeten worden gekwalificeerd.

Staatssteun in de zin van artikel 107 VWEU?

Of sprake is van staatssteun kan worden bepaald aan de hand van de volgende welbekende cumulatieve criteria van artikel 107, lid 1, VWEU:

- de steun is gegeven aan een of meer ondernemingen of vormen van productie;
- de steun verschaft een economisch voordeel aan een onderneming, dat de onderneming niet langs de commerciële weg zou hebben verkregen (non-marktconformiteit);
- het voordeel is bekostigd vanuit staatsmiddelen;
- het voordeel is selectief, dat wil zeggen het voordeel bestaat alleen voor een of enkele ondernemingen of een specifieke sector of regio; en
- het voordeel moet de mededinging vervalsen of dreigen te vervalsen en een ongunstig effect hebben op het handelsverkeer tussen lidstaten.

Met staatsmiddelen bekostigd

De eerste prejudiciële vraag is of de maatregel kan worden aangemerkt als steun die 'uit staatsmiddelen is bekostigd'. Het HvJ beantwoordt de vraag bevestigend.

Ten eerste volgt uit jurisprudentie van het HvJ dat prijstoeslagen op elektriciteit die neerslaan op de afnemers, kunnen worden aangemerkt als een op elektriciteit drukkende belasting die door staatsmiddelen zijn bekostigd.³ In dit geval slaan de extra kosten voor Letse distributiebedrijven neer op alle eindverbruikers naar rato van hun verbruik middels een verplichte heffing.

---

2 Artikel 40, lid 1 van de Letse energiewet.

3 Zie in dit verband HvJ 17 juli 2008, C-206/06 (Essent Netwerk Noord e.a.), ECLI:EU:C:2008:413, r.o. 47 en 66.

Ten tweede kunnen maatregelen als staatsmiddelen worden aangemerkt wanneer zij op grond van wetgeving van de lidstaat verplichte bijdragen kennen die op grond van deze wetgeving worden verdeeld.⁴ De heffing dient dus (cumulatief) verplicht te zijn op grond van een wettelijke bepaling en te worden gedragen door een bepaalde categorie personen. Het HvJ haalt in deze zin nog het arrest van 28 maart 2019 van het HvJ (Duitsland/Commissie)⁵ aan, waar het HvJ heeft bepaald dat compensatie die voortkomt uit een praktijk en niet vanuit een wettelijke verplichting, niet voldoende is om aan het criterium 'bekostigd uit staatsmiddelen' te voldoen.

Een andere wijze om te bepalen of bepaalde middelen als 'staatsmiddelen' in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU zijn aan te merken, is wanneer de middelen constant onder staatscontrole staan en daarmee ter beschikking staan aan de bevoegde nationale autoriteit. In deze zaak worden de door het distributiebedrijf geïnde extra elektriciteitsopbrengsten beheerd en verdeeld door een Letse toezichthoudende instantie. Deze vennootschap is volledig in handen van de lidstaat, met als doel de tariefcompensatie te beheren en verdelen. Hieruit volgt dat de middelen onder staatscontrole staan en kunnen worden aangemerkt als 'staatsmiddelen' in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU, aldus het HvJ. Het HvJ bevestigt hiermee twee wegen om te beoordelen of bepaalde middelen als staatsmiddelen zijn aan te merken.

Ongunstige beïnvloeding handelsverkeer

De verwijzende rechter wil met zijn tweede vraag vernemen of voor de kwalificatie als staatssteun van de maatregel de Letse energiemarkt volledig geliberaliseerd dient te zijn en aan de hand van welke omstandigheden dit kan worden bepaald. Hier antwoordt het HvJ terecht dat het volstaat dat een situatie van 'daadwerkelijke mededinging' bestaat.⁶ Een voordeel toegekend aan bepaalde ondernemingen kan dan het handelsverkeer tussen lidstaten ongunstig beïnvloeden en de mededinging vervalsen, dit kan ook het geval zijn indien de energiemarkt nog niet volledig is geliberaliseerd.⁷

Tot slot: staatssteun of schadevergoeding?

Indien een nationale maatregel als staatssteun kan worden aangemerkt in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU, vormt de betaling van een in rechte gevorderd bedrag, bijvoorbeeld omdat een te laag gemiddeld tarief is gehanteerd voor elektriciteitsproducenten van hernieuwbare energiebronnen, tevens een steunmaatregel. Van een schadevergoeding is volgens het HvJ geen sprake, eerder een correctie op de ontvangen bedragen door de Letse elektriciteitsproducenten. Volgens het HvJ vormt de vordering tot betaling van een hoger gemiddeld tarief ook geen nieuwe steun, mits de steun op de juiste wijze in het verleden is aangemeld bij de Europese Commissie kan de steun dus worden toegewezen door de betrokken lidstaat.

A. de Leeuw-Schoneveld LLM
Erasmus Universiteit Rotterdam

BRON ECLI:EU:C:2023:1

---

4 Zie in dit verband HvJ 19 december 2013, C-262/12 (Vent de Colère e.a.), ECLI:EU:C:2013:851, r.o. 25.

5 HvJ 28 maart 2019, C-405/16 P (Duitsland/Commissie), ECLI:EU:C:2019:268.

6 HvJ 23 januari 2019, C-387/17 (Fallimento Traghetti del Mediterraneo), ECLI:EU:C:2019:51, r.o. 39 en 40.

7 R.o. 49 van het arrest Fallimento Traghetti del Mediterraneo.

DOBELES HES" SIA (C#702/20) Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (C#17/21)